

DEPARTAMENTUL DE STUDII PARLAMENTARE ȘI POLITICI UE  
DIRECȚIA STUDII ȘI DOCUMENTARE LEGISLATIVĂ

**ASPECTE COMPARATIVE PRIVIND JUSTIȚIA DIGITALĂ  
ÎN STATE MEMBRE ALE UNIUNII EUROPENE**

---

Studiu documentar

NOIEMBRIE 2020

---

**Documentare și sinteză:** Bogdan Constantin Mrejeru, consilier parlamentar

*Studiul documentar poate fi accesat direct pe Intranet la pagina Direcției studii și documentare legislativă.*

## ABSTRACT

În contextul pandemiei de COVID-19 și al necesității respectării măsurilor de distanțare socială, se discută tot mai mult în societate și în mediul juridic despre digitalizarea justiției și desfășurarea ședințelor de judecată în mediul online.

Prezentul material documentar relevă aspecte comparative privind digitalizarea sistemului judiciar, desfășurarea ședințelor în săli de judecată virtuale, utilizarea tehnologiei informației la nivelul unor state membre ale Uniunii Europene (ex: Austria, Germania, Italia, Spania) în scopul prezentării unor soluții și exemple de bune practici în acest domeniu.

*Digitalizarea va schimba aproape totul în sistemul judiciar, totul până la principiile fundamentale ale procesului civil și penal.<sup>1</sup>*

*De asemenea, digitalizarea ne va ajuta să procesăm mai multe date și să desprindem soluții manageriale din analiza lor, înseamnă operarea mai rapidă, ușoară și transparentă a dosarelor judiciare, înseamnă un acces mai facil la justiție pentru cetățean, cu condiția să acceseze acest sistem. Se reduc costurile, durata proceselor, se evită prescripțiile, se recuperează mai facil prejudiciile.*

Astfel, implementarea și folosirea instrumentelor digitale în sistemul judiciar și în mod special în desfășurarea proceselor civile/penale, trebuie să aibă ca punct de origine conștientizarea prevalenței avantajelor pe care folosirea tehnologiei în domeniul judiciar le aduce, într-o perioadă în care nu există răspunsuri care să fi fost deja date.

---

<sup>1</sup><https://www.juridice.ro/692715/catalin-predoiu-digitalizarea-va-schimba-aproape-totul-in-sistemul-judiciar.html>

## CUPRINS

|                                 |           |
|---------------------------------|-----------|
| <b>1. CONSIDERAȚII GENERALE</b> | <b>5</b>  |
| <b>2. ASPECTE COMPARATIVE</b>   | <b>12</b> |
| <b>AUSTRIA</b>                  | <b>12</b> |
| <b>GERMANIA</b>                 | <b>15</b> |
| <b>ITALIA</b>                   | <b>17</b> |
| <b>SPANIA</b>                   | <b>24</b> |
| <b>CONCLUZII</b>                | <b>26</b> |
| <b>BIBLIOGRAFIE</b>             | <b>27</b> |

## CAP. 1 CONSIDERAȚII GENERALE

În contextul actual, suntem în prezența unor provocări majore, unele dintre acestea vizând modalitatea în care este și va fi desfășurată în viitor activitatea judiciară, precum și modalitatea efectivă în care părțile în proces și avocații care le reprezintă vor putea exercita dreptul la apărare.<sup>2</sup>

În această perioadă, starea de sănătate a participanților la procedurile judiciare în instanță este o chestiune care trebuie să primeze și să determine adoptarea unor norme legislative și a unor interpretări a normelor în vigoare care să reprezinte un răspuns eficient și efectiv la un context nou, care ne provoacă și va continua să ne provoace.

*Se naște o întrebare legitimă: suntem pregătiți pentru schimbarea unei paradigme, care părea a fi imuabilă și pentru aplicarea unor noi reguli care să guverneze desfășurarea ședințelor de judecată, în sistem online?*

În acest sens, *digitalizarea sistemului judiciar* reprezintă o soluție utilă pentru desfășurarea în bune condiții a proceselor și soluționării cauzelor aflate pe rolul instanțelor de judecată.

Legat de aceasta, noțiunea de **justiție telematică** era doar un concept, pe care puțini dintre noi l-am explorat, până la apariția pandemiei Covid-19.<sup>3</sup>

Acest concept constă în alăturarea termenului „**telematic**”, noțiune tehnică și de noutate în peisajul limbajului nostru cotidian, termenului „**justiție**”, în înțelesurile clasice, fie acela de putere în stat, fie acela de autoritate care asigură desfășurarea procedurilor judiciare specifice.

*Telematica* este, potrivit dicționarului explicativ al limbii române<sup>4</sup>, „*tehnica transmiterii la mare distanță și a valorificării informațiilor, care combină informatica cu sateliți și alte procedee moderne de comunicații.*”

*Justiția telematică*<sup>5</sup> înseamnă desfășurarea procedurilor judiciare online, prin intermediul mijloacelor de comunicare la distanță și conectarea la platforme specifice, care permit conexiuni între persoanelor aflate în spații diferite.

<sup>2</sup><https://www.juridice.ro/681555/nasterea-justitiei-telematice-argumente-pro-si-contra-de-lege-ferenda.html>

<sup>3</sup> <https://www.juridice.ro/681555/nasterea-justitiei-telematice-argumente-pro-si-contra-de-lege-ferenda.html>

<sup>4</sup> <https://dexonline.ro/intrare/telematic%C4%83/117210>

<sup>5</sup> <https://www.universuljuridic.ro/justitie-telematica-vs-justitie-informatica-amintiri-despre-viitor/>

*Digitalizarea* reprezintă un întreg proces de soluții tehnice integrate bazate pe tehnologia informației de stocare, de procesare, de analiză și utilizare a datelor și informațiilor și documentelor în formă electronică, în format digital.<sup>6</sup>

Digitalizare înseamnă și accesarea instantanee a acestor informații și documente în sistem integrat. Înseamnă crearea de noi date și informații pe baza celor existente în sistem, și tot așa, din aceste noi create altele, într-un proces practic neîntrerupt, fără limite.

La nivel Uniunii Europene, **Regulamentul (CE) nr.861/2007** al Parlamentului European și al Consiliului<sup>7</sup> reglementează în cadrul procedurii de soluționare a cererilor de valoare redusă posibilitatea folosirii *sistemului de videoconferință*, pentru situațiile în care se impune înfățișarea părților.

Potrivit **art.8 și 9** din Regulamentul (CE) nr. 861/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 iulie 2007 de stabilire a unei proceduri europene cu privire la cererile cu valoare redusă (regulament cu aplicabilitate directă în dreptul național), **instanța poate organiza o dezbatere orală prin videoconferință** sau prin intermediul altor tehnici de comunicare, atunci când sunt disponibile mijloacele tehnice corespunzătoare.<sup>8</sup>

De asemenea, în ceea ce privește obținerea probelor, Regulamentul prevede că instanța poate încuviința obținerea de probe în sistem de videoconferință sau prin intermediul altor tehnici de comunicare.

În **România**, primele ședințe de judecată online au avut deja loc, această opțiune fiind deja exercitată.

Astfel, încă din data de 30.03.2020, conform unui [comunicat](#) al Înaltei Curți de Casație și Justiție<sup>9</sup>, ședințele completului pentru soluționarea recursului în interesul legii și ale completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept s-au desfășurat în condiții de videoconferință, din locuri aflate în ambele sedii ale Înaltei Curți de Casație și Justiție.<sup>10</sup>

<sup>6</sup><https://www.juridice.ro/692715/catalin-predoiu-digitalizarea-va-schimba-aproape-totul-in-sistemul-judiciar.html>

<sup>7</sup> <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=celex%3A32007R0861>

<sup>8</sup> <https://www.juridice.ro/681405/sala-de-judecata-virtuala-ecourtroom-o-instanta-a-viitorului-sau-o-cerinta-a-prezentului.html>

<sup>9</sup><http://www.scj.ro/1093/Detalii-jurisprudenta?customQuery%5B0%5D.Key=id&customQuery%5B0%5D.Value=148960>

<sup>10</sup><https://www.juridice.ro/642998/trendul-digitalizarii-si-tendintele-jurisprudentiale-ale-inaltei-curti-de-casatie-si-justitie.html>

De asemenea, desfășurarea ședințelor de judecată în sistem de videoconferință a fost implementată și la nivelul Tribunalului Municipiului București, conform pct. XIII din [Hotărârea Colegiului de Conducere a Tribunalului București nr. 8 din 30.03.2020](#), care prevede: „În materie nonpenală și penală, ședințele de judecată se vor desfășura în sistem videoconferință, cu respectarea art.42 alin.3, art.43 și art. 51 din Decretul Președintelui României nr.195/16.03.2020”.

Conform informațiilor [publice](#), în data de 03.04.2020, s-a desfășurat un proces simulat și la Tribunalul Timiș, realizat exclusiv printr-o platformă online, respectiv prin intermediul aplicației ZOOM, a cărei licență de exploatare a fost achiziționată de Baroul Timiș. Consiliul Baroului Timiș a aprobat achiziționarea de tablete cu conexiune proprie la internet, precum și licența de exploatare a aplicației ZOOM, pentru a le pune la dispoziție, cu titlu gratuit, instanțelor de judecată, în vederea derulării proceselor judiciare prin videoconferință.

*Digitalizarea*, ca modalitate de administrare a justiției, trebuie să îl aibă ca element central pe justițiabil și respectarea drepturilor acestuia. În același timp digitalizarea nu trebuie să afecteze credibilitatea actului de justiție și e nevoie să asigure pe lângă respectarea principiilor fundamentale și confidențialitatea procedurilor judiciare.<sup>11</sup>

Desfășurarea ședinței de judecată prin videoconferință, ca de altfel justiția telematică, poate reprezenta o alternativă la justiția clasică, fără pretenția de a o înlocui. În mod cert, semnele de întrebare ridicate de utilizarea unor sisteme informatice în derularea actului de justiție, trebuie să primească răspuns. Tot în acest sens, principiile dreptului material, dar mai ales procesual, nu trebuie abandonate.<sup>12</sup>

De asemenea, trebuie identificate cele mai sigure soluții, care să răspundă acestor deziderate. Însă, în același timp, trebuie să ținem cont de dreptul la sănătate, de dreptul la viață al ființei umane, al participantului la înfăptuirea actului de justiție, valori sociale supreme, chiar deasupra unor reguli și principii care la prima vedere par a fi imuabile.

Nu trebuie ignorate și celelalte avantaje pe care le poate oferi utilizarea videoconferinței în procesul judiciar: punerea în practică a dosarului electronic, accesul facil al participanților la conținutul acestuia, încărcarea automată a încheierii de ședință și a înscrisurilor transmise de participanți prin intermediul aplicației, pe lângă cheltuielile sau economiile realizate la ce înseamnă factorul uman, temporal sau spațial.

<sup>11</sup><https://www.juridice.ro/680005/covid-19-digitalizarea-procesului-penal-si-dreptul-la-un-proces-echitabil.html>

<sup>12</sup><https://www.juridice.ro/678915/digitalizarea-justitiei-simularea-primei-sedinte-de-judecata-printr-o-platforma-online.html>

Sunt elemente noi care se nasc în această perioadă și care dacă vor fi implementate corect, vor putea crea diferența între un sistem excesiv de formalist și un sistem inovator, în care digitalizarea justiției să nu rămână doar un concept gol de un conținut efectiv.

Caracterul public al ședințelor de judecată în noua *justiție telematică*, poate fi asigurat **prin soluții informatice adecvate, care să permită accesarea transmisiei în sistem videoconferință, de către public, cât timp ședința este în desfășurare.**

Arhitectura informatică ce va fi aleasă pentru a permite respectarea principiului publicității ședinței de judecată, va avea în vedere să limiteze posibilitatea publicului de a interveni activ în timpul transmisiei ședinței de judecată online, pentru ca astfel să fie respectat și principiul solemnității ședinței de judecată, ce este expres reglementat în cuprinsul *art.23 din Codul de Procedură civilă*<sup>13</sup>.

Suntem obligați să găsim răspunsuri, iar adaptarea și, după caz, schimbarea sau interpretarea creativă a normelor și a procedurilor referitoare la realizarea actului de justiție în sistem online, poate fi unul dintre răspunsurile potrivite. Odată cu accesarea platformei [portal.just.ro](http://portal.just.ro)<sup>14</sup> în vederea conferirii accesului la dosarul informatic, au fost făcuți primii pași către digitalizarea justiției.

Deopotrivă, principiile care guvernează desfășurarea procedurilor judiciare, trebuie să fie salvagardate, întrucât doar astfel sunt protejate drepturi fundamentale, reglementate atât în legislația Consiliului European, cât și în dreptul Uniunii Europene, cum ar fi *dreptul la un proces echitabil și public* în fața unei instanțe independente și imparțiale, inclusiv dreptul de acces la instanță.

În contextul pandemiei de COVID-19<sup>15</sup>, tot mai multe sisteme de justiție se orientează spre curțile virtuale de judecată.<sup>16</sup> La acest moment există o bază legală pentru judecarea cauzelor în săli virtuale de judecată.<sup>17</sup>

<sup>13</sup> <https://lege5.ro/Gratuit/gmzdmobzgq/art-23-respectul-cuvenit-justitiei-codul-de-procedura-civila?dp=gyzdcnzwge3dc>

<sup>14</sup> <http://portal.just.ro/SitePages/acasa.aspx>

<sup>15</sup> <https://www.juridice.ro/680005/covid-19-digitalizarea-procesului-penal-si-dreptul-la-un-proces-echitabil.html>

<sup>16</sup> <https://www.juridice.ro/681405/sala-de-judecata-virtuala-ecourtroom-o-instanta-a-viitorului-sau-o-cerinta-a-prezentului.html>

<sup>17</sup> Pe perioada stării de urgență, temeiul legal pentru judecarea cauzelor în sistem de videoconferință îl constituie **art.63 alin. (3) din Anexa 1 la Decretul nr.240/2020**. Potrivit acestui text de lege: „În procesele prevăzute la alin. (1), când este posibil, instanțele judecătorești dispun măsurile necesare pentru desfășurarea ședinței de judecată prin videoconferință și procedează la comunicarea actelor de procedură prin telefax, poștă electronică sau prin alte mijloace ce asigură transmiterea textului actului și confirmarea primirii acestuia.”

Astfel, din interpretarea coroborată a *art.63 alin.(3) cu art.60* din Anexa 1 la Decretul nr.240/2020, rezultă că doar cauzele ce constituie „urgență deosebită” pot fi judecate în „săli de judecată virtuale.”

Având în vedere că procedura de judecată în cadrul cererilor cu valoare redusă, potrivit dispozițiilor codului de procedură civilă român, este eminentamente una scrisă, doar în situații excepționale instanța dispunând înfățișarea părților, această prevedere nu are o utilitate practică ridicată.

Apreciem că administrarea probelor și dezbaterile orale a cauzei prin **videoconferință** trebuie să aibă o aplicare mult mai extinsă și la alte categorii de procese, în acest sens impunându-se modificarea Codului de procedură civilă.

**Avantajele curților virtuale de judecată** sunt multiple:

– **Celeritatea procedurii.** Judecarea în sistem de videoconferință permite mai multe dezbateri pe zi, curțile virtuale contribuind la fluidizarea instanțelor și creșterea calității actului de justiție;

– **Dreptul la un proces echitabil în termen optim și previzibil.** Judecarea cauzelor în sistem de videoconferință permite avocaților să se prezinte, în aceeași zi, în cauze aflate pe rolul unor instanțe aflate în circumscripții teritoriale diferite. Sistemul tradițional *ar fi sacrificat* o parte dintre cauze, în sensul amânării acestora pentru imposibilitatea de prezentare a reprezentantului convențional. Avantajul instanței virtuale este de necontestat, garantând în cel mai înalt grad dreptul la un proces echitabil;

– **Timp și costuri.** Judecarea în sistem de videoconferință/teleconferință contribuie la creșterea gradului de eficiență a procedurilor de judecată prin reducerea semnificativă a timpului de așteptare și a costurilor;

Spre exemplu, în **Polonia**<sup>18</sup> s-a observat faptul că odată cu introducerea din februarie 2019 a *Curții Arbitrale Online*<sup>19</sup>, termenele pentru deciziile finale au ajuns să poată fi pronunțate într-o perioadă cuprinsă între 3 și 5 săptămâni (în mod normal, deciziile erau pronunțate și după câțiva ani).<sup>20</sup>

La fel, s-a observat că s-au redus costurile pentru părți, întrucât au fost eliminate cheltuieli precum călătoriile sau plata serviciilor de cazare pentru arbitri sau martori.

– **Securitate.** Implementarea Curților virtuale duce la reducerea riscurilor de securitate și vătămare a inculpaților/condamnaților sau a publicului participant la judecată;

<sup>18</sup> <https://sakig.pl/en/about-court/general-information>

<sup>19</sup> <https://www.mondaq.com/arbitration-dispute-resolution/823534/polish-arbitration-goes-online>

<sup>20</sup> <http://arbitrationblog.kluwerarbitration.com/2019/11/05/case-management-in-arbitration-a-view-from-poland/>

– **Accesul la justiție.** În sistemul tradițional, avocații precum și alți participanți la proces pot consulta dosarele în care sunt implicați doar în zilele lucrătoare, în intervalul orar destinat publicului. Instanțele virtuale elimină această barieră, dosarele putând fi consultate 24 h/7 zile pe săptămână; digitalizarea justiției nu doar îmbunătățește accesul cetățenilor la justiție, dar va schimba modul în care litiganții practică dreptul.

Cu titlu exemplificativ, în **SUA** menționăm **Ghidul** elaborat de Curtea Supremă a statului Michigan<sup>21</sup> la data de 7 aprilie 2020, în care sunt prezentate instrucțiunile standard pentru desfășurarea adecvată a dezbaterilor orale în sistem de videoconferință (pe platforma zoom ori altă platformă), pentru facilitarea comunicărilor între clienți și avocați, precum și pentru asigurarea accesului publicului/presei la ședința de judecată.

Crește gradul de accesibilitate, întrucât folosirea sistemului de videoconferință permite folosirea tehnologiei în diferite modalități: inclusiv planificarea cauzelor va fi facilitată, segmentul administrativ fiind degrevat de o bună parte din sarcini.

– **Administrarea unor probe calitativ superioare și într-un termen rezonabil.**

Tot în **SUA**, prin implementarea sistemului de videoconferință în materie de probațiune, se asigură, atunci când sunt necesare clarificări/lămuriri la raportul de expertiză, accesul experților la propriul echipament de laborator netransportabil sau al cărui transport este costisitor. Prin transmiterea live a operațiunilor efectuate de către expert (ex: demonstrații), se aduce un plus de claritate raportului de expertiză.<sup>22</sup>

De asemenea, dacă un expert este citat în mai multe instanțe în aceeași zi, pentru a da lămuririle necesare, folosirea sistemului de videoconferință asigură participarea acestuia în ambele cauze, or judecarea în sistemul clasic ar fi presupus, cu necesitate, amânarea uneia dintre cauze.

În **Canada**, în procesele civile, audierea martorilor în sistem de videoconferință se realizează încă din anul 2002.<sup>23</sup>

La fel, **Anglia** și **Țara Galilor** au redactat la data de 26 martie 2020 un *Protocol*<sup>24</sup> pentru desfășurarea ședințelor de judecată la distanță (prin videoconferință/teleconferință) pentru a limita riscul de transmitere a Covid 19.

<sup>21</sup> [https://courts.michigan.gov/Administration/SCAO/Resources/Documents/standards/VCR\\_stds.pdf](https://courts.michigan.gov/Administration/SCAO/Resources/Documents/standards/VCR_stds.pdf)

<sup>22</sup> [https://www.americanbar.org/groups/judicial/publications/judges\\_journal/2013/spring/will\\_virtual\\_courts\\_create\\_courthouse\\_relics/](https://www.americanbar.org/groups/judicial/publications/judges_journal/2013/spring/will_virtual_courts_create_courthouse_relics/)

<sup>23</sup> Amy Salyzyn 'A New lens: Reframing the conversation about the use of videoconferencing in civil trials in Ontario' Osgoode Hall Law Journal 2012 vol 50(2) 431 - <https://digitalcommons.osgoode.yorku.ca/cgi/viewcontent.cgi?referer=https://www.google.com/&httpsredir=1&article=1026&context=ohlj>

<sup>24</sup> [https://www.judiciary.uk/wp-content/uploads/2020/03/Remote-hearings.Protocol.Civil\\_GenerallyApplicableVersion.f-amend-26\\_03\\_20-1-1.pdf](https://www.judiciary.uk/wp-content/uploads/2020/03/Remote-hearings.Protocol.Civil_GenerallyApplicableVersion.f-amend-26_03_20-1-1.pdf)

– **Protejarea mediului înconjurător.** Comunicarea actelor de procedură prin intermediul sistemelor informatice poate contribui la reducerea folosirii hârtiei, fapt cu impact asupra mediului.

– **Reciprocitatea consultărilor.** Pot exista cazuri în care o parte dorește să se consulte cu avocatul fără să fie auzită de judecător sau de alte persoane, lucru ce poate asigura confidențialitatea relațiilor între părți și avocați (ex. cu privire la înscrisurile depuse în ședința de judecată).

– **Accesul la documente în timp ședințelor.** Pentru schimbul de documente, videoconferințele ar putea fi completate prin arhive sau servere care să conțină documente comune. Aceste arhive ar putea fi disponibile oricând pentru toate părțile, inclusiv în timpul desfășurării ședințelor de judecată.

– **Caracterul public al ședinței de judecată este asigurat prin transmiterea live a acesteia.** Un exemplu de transmitere live a ședințelor de judecată este cel oferit în SUA, de către instanțele de judecată din New Jersey<sup>25</sup>, care a implementat un sistem public, online, prin care este facilitată vizionarea desfășurării ședințelor de judecată.

Din punct de vedere al **dezavantajelor curților virtuale**, acestea există dar nu sunt imposibil de surmontat.<sup>26</sup>

– **Echipamente multiple.** Ar trebui asigurate sunet și imagine video de înaltă calitate pentru toate părțile implicate și echipament suplimentar pentru interpret, după cum este necesar; ar trebui folosită o cameră separată pentru documente (pentru prezentarea documentelor, a imaginilor și a altor materiale care pot facilita interpretarea). Trebuie să se țină seama de faptul că interpretarea simultană are cerințe specifice privind calitatea (superioară) audio și video și sincronizarea sunetului și a imaginilor comparativ cu interpretarea consecutivă.

– **Introducerea graduală a tehnologiei poate fi de durată.** Ar trebui permisă o introducere graduală a noii tehnologii: ar trebui să se înceapă cu cazurile cu impact redus pentru a evalua efectul tehnologiei în fiecare etapă și pentru a evalua implicațiile pentru următoarea etapă.

– **Decalaje între situația faptică și imaginile transmise.** Persoanele implicate în videoconferință trebuie să fie conștiente de faptul că, inclusiv cu cele mai avansate sisteme disponibile în prezent, există mici decalaje între recepția imaginii și recepția sunetului aferent. Dacă nu se ia în considerare acest aspect, va exista tendința de a „vorbi peste”.

<sup>25</sup> <https://njcourts.gov/public/vc/index.html>

<sup>26</sup> <https://www.juridice.ro/681405/sala-de-judecata-virtuala-ecourtroom-o-instanta-a-viitorului-sau-o-cerinta-a-prezentului.html>

– **Calitatea imaginii poate fi afectată.** Cu tehnologia existentă, calitatea imaginii este bună, dar nu la fel de bună ca imaginea de televiziune. Calitatea imaginii este sporită dacă cei care apar pe monitoarele de videoconferință își reduc mișcărilor la minimum.

– **Probleme în privința schimburilor de documente.** În anumite situații, o cameră video pentru documente nu este un mijloc suficient pentru a face schimb de înscrisuri. De exemplu, nu se poate folosi în mod direct o cameră video pentru ca avocatul și clientul său să poarte o discuție privată referitoare la documentele prezentate. Prin urmare, ar fi mai ușor accesibilă o copie a documentului transmisă prin fax.

Construirea actului de justiție, autorității și legitimității într-o sală de judecată nu este fixă, ci în continuă mișcare, este un instrument viu ce trebuie adaptat condițiilor prezentului. Avantajele curților virtuale nu pot fi contestate, odată implementate, ducând la o reducere semnificativă a timpului și costurilor participanților la proces, a riscurilor de securitate, precum și la fluidizarea ședințelor de judecată.

În cele ce urmează vom prezenta aspecte comparative privind *digitalizarea* și implementarea tehnologiilor informației în domeniul justiției în state membre UE.

## CAP. 2 ASPECTE COMPARATIVE

### AUSTRIA

Ministerul Justiției oferă un serviciu de comunicare a datelor indispensabil publicului. Acest serviciu este oferit prin sistemul judiciar austriac.<sup>27</sup> Cifrele arată că acest sistem (cu o cheltuială anuală de 1,041 mld euro și aproximativ 11.000 de angajați) funcționează foarte eficient: aproximativ 72% din cheltuieli sunt acoperite de venituri, deși trebuie să îndeplinească și funcții foarte extinse de unde nu se pot obține venituri.

Instanțele austriece utilizează tehnologia informației pe scară largă. Astfel, în anul 2006 a fost definită o strategie IT a sistemului de justiție, care nu este doar în armonie cu strategiile naționale TIC ale guvernului federal, ci se orientează și pe baza principiilor dezvoltate la nivelul UE.

*Strategia digitală* a adoptat principalele obiective din catalogul i2010 și în mod deosebit importanța stabilirii unei guvernări electronice eficiente, în avantajul cetățenilor, întreprinderilor și administrației publice și pentru a căuta / exploata oportunități și în domeniul afacerilor. În ceea ce privește arhivarea pe termen lung, a fost stabilit obiectivul de a dezvolta metode și soluții pentru a integra documentele electronice într-un sistem de arhive

<sup>27</sup><https://joinup.ec.europa.eu/collection/justice-law-and-security/document/electronic-document-archive-austrian-justice-court/doc>

care să permită accesibilitatea continuă și utilizabilitatea originalelor electronice autentice chiar și după mai multe decenii, când semnăturile de pe alte documente care nu sunt conținute în astfel de arhive sunt expirate tehnic.

Scopul *Arhivei de documente electronice* a justiției austriece<sup>28</sup> este de a înlocui multitudinea de arhive fizice menținute de instanțele individuale. Această soluție de arhivare, care a fost înființată în 2005, este concepută pentru a stoca documentele care stau la baza legală pentru înscrierile în Registrul Comerțului și Funciar și pentru a le pune la dispoziția publicului prin internet.

Arhivele electronice de documente ale notarilor de drept civil din Austria „*cyberDOC*”<sup>29</sup> și ale Asociației Avocaților din Austria „*Archivium*”<sup>30</sup> permit schimbul de documente originale, deoarece conținutul datelor salvate în aceste arhive este considerat de lege drept un original al documentului.

Unul dintre obiective este acela de a face documentele stocate în arhivele electronice de documente ale registrului comerțului și ale registrului funciar ușor accesibile publicului larg, precum și pentru alte administrații.

Documentele stocate electronic pot fi solicitate prin internet, nu numai de către persoanele din Austria (aprox. 8mil.), ci și din afara țării. Arhivele de documente electronice ale registrului funciar și ale registrului comercial, precum și extrase din baza de date a registrului comerțului sunt disponibile online pentru public prin intermediul portalului *Centrului Federal de Calcul (BRZ)*<sup>31</sup>.

De asemenea, autoritățile din statele membre ale UE au acces la documentele stocate în arhiva electronică a registrului comercial prin intermediul *Registrului european al întreprinderilor (EBR)* și, în viitor, la documentele registrului funciar prin intermediul *sistemului european de informații funciare (EULIS)*. În cazul în care o persoană nu are acces la internet, documentele pot fi primite și la instanțe, unde copiile documentelor sunt preluate din baza de date și eliberate solicitantului.

Datele din baza de date a Registrului Comerțului și arhiva sa de documente electronice sunt, de asemenea, disponibile prin Registrul European al Afacerilor (EBR)<sup>32</sup>.

Standardele europene și austriece de guvernare electronică au fost utilizate pe scară largă. A existat o strânsă cooperare cu *cyberDOC* și *Archivium* în cadrul unui consiliu de administrație comun. Arhiva electronică de documente a justiției austriece a fost pusă în

<sup>28</sup> Electronic Document Archive of the Austrian Justice (COURTDOC) - <http://www.courts.justiz.gv.at/>

<sup>29</sup> <https://www.notar.at/de/ueber-den-notar/einrichtungen/cyberdoc/>

<sup>30</sup> <https://www.archivium.at/>

<sup>31</sup> <https://www.brz.gv.at/en/>

<sup>32</sup> [http://www.cdep.ro/afaceri\\_europene/CE/2011/SEC\\_2011\\_223\\_RO\\_DOCUMENTDETRAVAIL\\_f.doc](http://www.cdep.ro/afaceri_europene/CE/2011/SEC_2011_223_RO_DOCUMENTDETRAVAIL_f.doc)

aplicare de Centrul Federal de Calcul, Camera austriacă a notarilor de drept civil și Asociația Avocaților din Austria care cooperează cu parteneri industriali.

Atunci când datele din Registrul funciar și Registrul comercial au fost schimbate în versiune online, colecțiile de documente ale acestora nu au fost schimbate în stocare electronică din motive tehnice. Începând cu mijlocul anului 2005, toate documentele prezentate la Registrul Comerțului sunt salvate electronic. În 2006 a urmat arhiva de documente a Registrului funciar, implementând astfel un pas suplimentar către un proces optimizat și orientat spre servicii. De la început arhiva electronică de documente a notarilor de drept civil din Austria „cyberDOC” a jucat un rol major în această schemă, întrucât una dintre metodele de captare a documentelor pentru colecțiile de documente electronice ale justiției este preluarea documentelor dintr-o arhivă electronică administrată în mod suveran de o autoritate publică.

Este caracteristic pentru documentele instanțelor judecătorești ca acestea să fie disponibile pentru o lungă perioadă de timp (> 10 ani).

Întrucât semnăturile digitale expiră după câțiva ani, arhivele publice sigure pot contribui la păstrarea documentelor cu aceeași calitate legală. Astfel, toate arhivele sunt menținute pe termen lung și securizate, iar originalele pot fi păstrate pentru o perioadă lungă de timp.

Autenticitatea și integritatea unui document sunt asigurate și dovedite printr-o semnătură originală care este etichetată la document atunci când este recuperată din arhivă. Notarii și avocații trebuie să aprobe autenticitatea documentului cu semnătura lor profesională electronică calificată atunci când documentul este transferat în arhivă. Avantajul cheie obținut prin această abordare este accelerarea procedurilor și, în consecință, economia de timp și de costuri, atât pentru societăți, cât și pentru administrația publică, cu efecte generale pozitive asupra desfășurării activității.

Întrucât documentele din arhiva electronică de documente a instanțelor din Austria pot fi inspectate oriunde și oricând, documentele stocate în formă electronică sunt mult mai ușor accesibile pentru profesiile juridice, precum și pentru publicul interesat. Alte aspecte importante includ protejarea unui nivel constant ridicat de securitate și stabilitate juridică și, prin urmare, fiabilitatea datelor. Începând cu 1 iulie 2007, avocații și notarii sunt obligați din punct de vedere legal să aducă transmită documentele necesare în procedurile Registrului Funciar și Comercial în format electronic.

Din punct de vedere al impactului, există câteva aspecte principale care trebuie luate în considerare de fiecare administrație care construiește o arhivă de documente electronice:

- partenerii care conduc alte arhive trebuie să fie implicați într-o etapă timpurie pentru a avansa împreună tehnologiile pentru dezvoltarea arhivelor și pentru a asigura interoperabilitatea;
- alegerea tehnologiilor și formatelor de documente cu disponibilitate

garantată și durabilitate pentru o lungă perioadă de timp; - facilitarea procedurilor operaționale pentru a obține acceptarea în rândul cetățenilor, profesiilor juridice și angajaților proprii.

## GERMANIA

Pentru instanțele de judecată din landul Hessen<sup>33</sup>, practica obișnuită de arhivare a dosarelor cauzelor s-a bazat pe microfilm timp de peste 15 ani.

Departamentul de justiție al statului Hessen (Germania) avea 5 departamente de micrografie în locații diferite, folosind tehnologia veche. În acest timp, au produs mai mult de 27.400 de microfilme. Acest lucru a permis tribunalelor să economisească spațiul de stocare necesar pentru mai mult de 3.800.000 de dosare cu aproximativ 90.000.000 de pagini.

În anul 2007, a fost demarat un proiect care să înlocuiască vechea tehnologie. Pentru a respecta legislația germană (**art.299a Zivilprozessordnung / ZPO** - Codul de procedură civilă) este necesar să se utilizeze microfilmul ca stocare arhivistică pe termen lung. În plus, vechiul sistem de microfilme avea unele dezavantaje (de exemplu, lipsa accesului simultan și timpul necesar pentru imprimare). Astfel că acest sistem de stocare a fost actualizat prin **arhivarea hibridă**<sup>34</sup>.

Avantajul arhivării hibride este că aspectul de stocare pe termen lung al microfilmului (de ex. 100 de ani) este combinat cu cea mai recentă tehnologie digitală. Acest lucru permite stocarea dosarelor de caz, astfel încât acestea să fie admisibile în instanță, pe lângă faptul că permit accesul controlat rapid și eficient la o versiune digitală a dosarului de caz.

Sistemul este probabil cel mai avansat flux de lucru bazat pe servicii web pe microfilm la nivel european. Deoarece sistemul se bazează pe servicii web, fluxul de lucru este independent de locație, astfel încât toate cele cinci departamente de micrografie să poată lucra împreună ca un singur departament de micrografie virtual. Toate cele 5 departamente de micrografie scanează fișierele de hârtie și efectuează o scanare la cerere pentru fișierele de caz mai vechi, care sunt disponibile numai pe microfilm utilizând un scanner de microfilm. În plus, cele 2 departamente de micrografie mai mari produc microfilme cu un scriitor de arhive digitale pentru toate birourile.

<sup>33</sup><https://joinup.ec.europa.eu/collection/justice-law-and-security/document/hybrid-archiving-state-hessen-justice-department-hybridarchivierung>

<sup>34</sup>Hybrid Archiving of the State of Hessen Justice Department (Hybridarchivierung)

Pregătirea dosarelor de caz se face încă în fiecare locație și este îmbunătățită prin imprimarea unei pagini cu coduri de bare care conține datele Meta ale dosarului de caz (de exemplu, tribunal, numărul dosarului de caz). Odată ce acest cod de bare este creat, fișierul de caz este cunoscut de sistem și poate fi urmărit în timpul fluxului de lucru. De îndată ce scannerul recunoaște codul de bare, sistemul modifică starea fluxului de lucru din „așteptare pentru scanare” în „scanare”. În timpul scanării, operatorul verifică calitatea imaginilor și poate corecta problemele. Apoi este lansat pasul următor al fluxului de lucru și starea este schimbată în „așteptare pentru asigurarea calității”.

În cadrul vechiului proces, verificarea calității s-a bazat pe fiecare microfilm cu mai multe dosare de caz. Noul sistem permite verificarea calității fiecărui dosar de caz și fiecare pagină trebuie vizualizată. Sunt afișate datele Meta recunoscute din codul de bare, pentru a confirma dacă fișierul corect a fost scanat. Dacă un dosar de caz nu a fost capturat corect, acesta este respins și trebuie scanat din nou. Prin procesarea documentelor în acest mod, nu se poate produce nicio manipulare în timpul asigurării calității.

Odată ce fiecare pagină a fost verificată, fișierul digital este eliberat și își schimbă starea fluxului de lucru în „așteaptă să fie scris în microfilm”. Ulterior este transferat către serverul din centrul de date prin intermediul serviciilor web și stocat pe un sistem de stocare pe termen lung. De îndată ce microfilmul virtual este marcat de un operator ca fiind plin, acesta poate fi scris pe microfilm de către un scriitor de arhive digitale. După dezvoltarea microfilmului, se efectuează o altă verificare vizuală a calității microfilmului. Starea dosarelor de caz se schimbă în „gata pentru a fi distruse”, iar fișierele de hârtie pot fi distruse. Odată ce fișierele de hârtie sunt distruse, se ajunge la ultimul pas al fluxului de lucru.

Utilizatorii țintă ai acestui sistem sunt instanțele de judecată din statul Hessen și din alte landuri. În trecut, accesarea unui dosar arhivat era greoaie și dura câteva zile sau săptămâni până când era recuperat și tipărit din microfilm. În prezent, utilizatorii eligibili pot căuta fișierul cazului de pe desktop și îl pot prelua într-o formă digitală. Dacă dosarul de caz este disponibil numai pe microfilm, aceștia pot solicita scanarea dosarului de caz de la microfilm. În plus, acum este posibil să se trimită dosare în format digital către avocați prin sistemul de e-mail securizat OSCI al departamentului de justiție.

**Sistemul german de arhivare hibridă** se bazează pe standarde (de exemplu, sistemul de baze de date, LDAP) și folosește standarde deschise precum serviciile web și XML. Schema bazei de date este documentată astfel încât să fie posibilă extragerea tuturor datelor Meta, dacă este necesar. Pentru stocarea pe termen lung a arhivelor, o altă cerință a fost acceptarea stocării adresate de conținut prin XAM (metoda de acces eXtensible). Pentru partea de manipulare a microfilmelor, au trebuit utilizate unele tehnologii proprietare de la Kodak, deoarece această piață este destul de mică și nu sunt mulți furnizori pe această piață. În plus, soluția a trebuit să utilizeze același tip de microfilm pentru a fi compatibilă cu microfilmul existent de 16 mm folosit și pentru a putea refolosi echipamentele existente.

Microfilmul de 16 mm poate fi văzut și ca un standard industrial. Cerințele au fost documentate și rezultatul licitației a fost o soluție care se bazează pe această tehnologie.

Din punct de vedere al beneficiilor, accesul persoanelor eligibile a devenit mai ușor, mai transparent și mult mai rapid. În plus, instanțele de judecată pot economisi bani și resurse renunțând la dosarele pe suport de hârtie care necesită mult spațiu de depozitare.

## ITALIA

**Procesul civil telematic**<sup>35</sup> (sau procesul civil online)<sup>36</sup> este o infrastructură dezvoltată de Ministerul Justiției din Italia<sup>37</sup> pentru a permite accesul părților la serviciile online. Prin acest sistem se realizează un schimb bidirecțional de date și documente, precum și interoperabilitatea între toți utilizatorii externi, instanțele judecătorești și administrațiile publice implicate în cauze civile, printr-o arhitectură PKI de înaltă securitate și adoptarea unor standarde tehnice de ultimă generație.

Peste 100.000 de avocați italieni au posibilitatea de a accesa procedurile civile de la peste 120 de instanțe, în timp ce pentru 7 curți de apel, cererile sunt administrate complet electronic.

La baza *strategiei digitale* adoptate a fost externalizarea autentificării utilizatorilor: această operațiune trebuie făcută de către **punctul de acces**<sup>38</sup>, administrat de Barouri, care se ocupă și de certificarea rolului utilizatorului. Pe bază tehnice, au fost luate în considerare toate problemele de securitate: - pentru a păstra confidențialitatea, toate transmisiile sunt efectuate pe canale criptate, iar documentele sunt ele însele criptate într-un plic S-MIME - autentificare puternică (bazată pe carduri inteligente, eliberată de autoritățile de certificare oficiale) ) este necesară atât pentru utilizatorii externi, cât și pentru cei interni - transmisiile sunt certe, deoarece se utilizează un sistem de poștă electronică certificată - este necesară semnătura digitală pentru documentele electronice legale, iar verificarea antivirus este activată la toate etapele. Au fost implementate toate standardele tehnologice de ultimă generație, atât pe protocoale și metode de comunicare (http / SOAP, servicii web), cât și pe conținut (XML pentru metadate și PDF pentru document formate).

<sup>35</sup> [www.processotelematico.giustizia.it](http://www.processotelematico.giustizia.it)

<sup>36</sup> <https://joinup.ec.europa.eu/collection/justice-law-and-security/document/line-civil-trial-pct>

<sup>37</sup> <https://www.giustizia.it/giustizia/>

<sup>38</sup> <https://joinup.ec.europa.eu/collection/justice-law-and-security/document/ejustice-point-access-ejpa>

Sistemul a fost conceput pentru a permite interoperabilitatea aplicație-aplicație: au fost testate software-urile avocaților pentru a le permite sincronizarea datelor lor cu informațiile stocate în bazele de date ale instanțelor, prin intermediul serviciilor web.

Managementul strategic al proiectului a fost asigurat de către un consiliu de administrație care a asigurat o coordonare strictă cu obiectivele respective.

Coordonarea proiectului a intrat în responsabilitatea *managerului de proiect* al Ministerului Justiției, asistat de tehnicieni, experți administrativi<sup>39</sup> și organizaționali<sup>40</sup>.

*Proiectul de digitalizare* a fost împărțit în 4 pachete de lucru, legate de proiectarea<sup>41</sup> și dezvoltarea sistemului<sup>42</sup>, pe de o parte, și de servicii (instruire, implementare, asistență), pe de altă parte. Responsabilitatea generală a gestionării fiecărui pachet de lucru a fost atribuită unui coordonator. Definiția structurată a sarcinilor și atribuirea responsabilităților au ținut sub control proiectul, utilizând o verificare periodică a progresului lucrării, cu o gestionare a riscurilor și analiza costurilor ca suport al procesului general de management.

Alegerea unei arhitecturi deschise și standard, atât pentru protocoale de transmisie, cât și pentru conținut, împreună cu abordarea externalizării punctelor de acces, permite companiilor publice să construiască orice tip de aplicații și să le livreze în orice mod (de exemplu, aplicație furnizarea de servicii); în plus, toate software-urile externe pot interopera direct cu infrastructura PCT prin intermediul serviciilor web, schimbând mesaje XML și documente PDF.

În ceea ce privește mijloacele de comunicare, utilizatorii externi și punctele de acces sunt pe Internet: un canal criptat (SSL3) este stabilit după autentificarea (smart card) a utilizatorilor, pentru a asigura o securitate ridicată în toate transmisiile. De asemenea, utilizatorii interni (în principal judecătorii) pot lucra în afara birourilor lor, utilizând internetul (ex: de acasă) iar autentificarea este garantată de punctul de acces creat special de Ministerul Justiției, asigurând astfel aceleași condiții de securitate.

Referitor la transmiterea de acte juridice, sistemul este capabil să accepte o livrare off-line, structurată sau nu (în conformitate cu regulile tehnice PCT). În acest context, subsistemul unei instanțe de judecată poate accepta și prelucra acte juridice, tipărite pe hârtie cu un sistem de coduri de bare pentru a urmări principalele date structurate și stocate pe un CD / DVD Rom.

---

<sup>39</sup> [www.datamat.it](http://www.datamat.it)

<sup>40</sup> [www.cogruppo.it](http://www.cogruppo.it)

<sup>41</sup> [www.eds.com](http://www.eds.com)

<sup>42</sup> [www.postecom.it](http://www.postecom.it)

Sistemul este activ din decembrie 2006 pentru accesul web la toate procedurile civile la peste 100 de instanțe (gradul I și II de jurisdicție), inclusiv orașe mari precum Roma, Milano, Napoli și Torino. Numărul de avocați utilizatori este de peste 100.000 (aproximativ 60% din numărul avocaților din Italia). Avocații pot prelua și documente referitoare la deciziile emise de unele instanțe (jurisprudența locală).

Cu acest serviciu, avocații economisesc timp, resurse umane și materiale. Timpul și resursele sunt, de asemenea, economisite de către grefieri, care oferă online informații avocaților și realizează copii simple ale documentelor.

De asemenea, sistemul este activ pentru procedura de chemare în judecată la 7 instanțe, inclusiv în Milano. Cererile de chemare în judecată sunt gestionate electronic; aceasta înseamnă că documentele redactate, atât de avocați, cât și de judecători sunt toate în format electronic (semnate digital) și transmiterea se face numai electronic, fără livrare pe hârtie.

Cu acest serviciu, avocații economisesc 100% din operațiunile manuale, deoarece fiecare pas poate fi făcut electronic; funcționarii economisesc 60% din proceduri și evită în special introducerea datelor și riscurile de greșeli materiale. S-a calculat, de asemenea, că timpul mediu necesar grefierilor pentru a gestiona procedurile în mod electronic a fost redus de la 15 minute la 0,30 minute (95% economie de timp). La nivel național (unde sunt formulate peste 400.000 de cereri anual), economiile (calculate doar ținând cont de salariul funcționarilor) sunt de aproximativ 2 milioane de euro. Având în vedere toate procedurile, estimarea este că aproximativ 10 milioane de euro sunt economisiți anual.

Implementarea **sistemului de proces telematic (PCT)**<sup>43</sup> a reprezentat, o șansă de a revizui organizarea instanțelor: datorită acestei revizuirii, la Milano durata procedurilor (pentru acțiuni în instanță), ceea ce înseamnă timpul necesar avocatului pentru a obține decizia judecătorului (care poate fi un ordin executoriu) a scăzut cu 40%. Un alt rezultat relevant se referă la notificările electronice, care se fac avocaților care dețin o adresă de e-mail certificată în punctul lor de acces, fără a mai fi livrate pe suport de hârtie.

La două instanțe italiene (Bologna și Genova), fișierele electronice sunt, de asemenea, schimbate cu Ministerul Economiei (*Agencia pentru Venituri Fiscale*) pentru faza de înregistrare în unele proceduri de chemare în judecată; această interoperabilitate electronică evită, de asemenea, utilizarea hârtiei.

Impactul indirect poate fi găsit cu siguranță asupra cetățenilor (de exemplu, avocați pot evita introducerea unor noi cereri) și asupra afacerilor, deoarece o justiție mai eficientă poate atrage investitori privați, chiar și în domenii critice, în special luând în considerare litigiile de muncă, asigurări sociale și faliment.

<sup>43</sup> [www.processotelematico.giustizia.it](http://www.processotelematico.giustizia.it)

În acest context, *inovația PCT* este aceea de a oferi acces la bazele de date de jurisprudență locale, prin funcții de regăsire a informațiilor (atât textul integral, cât și căutările conceptuale); sistemul permite, de asemenea, judecătorilor să utilizeze jurisprudența, pentru a crea o practică unitară. Crearea unei baze de date de jurisprudență locală permite, de asemenea, avocaților să citeze sentințele locale pronunțate de aceiași magistrați care judecă conform propriilor proceduri.

În ce privește ***dosarele penale***, în Italia a fost dezvoltat un program informatic intitulat ***Digit 2.0***<sup>44</sup> implementat inițial de instanța de judecată din Cremona<sup>45</sup>. Începând cu septembrie 2003 și până în mai 2007, proiectul a fost îmbunătățit cu instrumente de conferințe web și proceduri de partajare pentru a atinge obiectivul de a realiza un proces complet integrat online pentru cauze penale, în care judecătorii, procurorii, avocații, părțile pot discuta între ele și partaja documente prin web, fără „costurile” unei prezențe fizice.

Curtea din Cremona reprezintă un caz de excelență în Italia și din 2004 investește în dematerializarea mijloacelor de probă în vederea îmbunătățirii eficienței și a reducerii costurilor pentru gestionarea documentelor și a înregistrărilor. Datorită *programului Digit 2.0* și tehnologiilor Adobe, Curtea face un progres important și implementează un set de instrumente care vizează îmbunătățirea cooperării în diferitele etape ale procesului, schimbul de documente, promovarea comunicării între Curte și părțile implicate în proces și asigurarea conformității legale. Utilizarea soluțiilor Adobe permite efectuarea de audieri protejate la distanță ale martorilor implicând părțile anchetate, experții și consultanții, fără a necesita neapărat prezența fizică în sala de judecată.

Proiectul prevede, de asemenea, partajarea sigură, urmărită și controlată a tuturor documentelor, inclusiv a elementelor multimedia, cum ar fi videoclipuri, înregistrări audio și aplicații. Utilizarea tehnologiilor Adobe permite utilizatorilor autorizați (avocați, părți anchetate, martori și alte autorități) să acceseze informațiile și de la distanță, utilizând un simplu browser Web, fără a fi nevoie de echipamente IT speciale. Procesul de partajare este monitorizat complet și constant și permite urmărirea tuturor operațiunilor efectuate pe documente - de la acces la citire și până la tipărire, editare, recuperare și semnare digitală.

Utilizarea e-mailului certificat (CEM) și a semnăturii digitale permite Curții din Cremona să notifice înregistrările părților interesate în format digital într-o manieră complet sigură și fiabilă, îmbunătățind comunicațiile externe cu costuri semnificativ reduse. În cele din urmă, proiectul Digit 2.0 asigură respectarea maximă a normelor în vigoare și anticipează realizarea obiectivelor stabilite de *Planul e-Guvernare*, precum și prevederile

<sup>44</sup> <https://joinup.ec.europa.eu/collection/justice-law-and-security/document/digit-20-digital-criminal-trial-court-cremona-digit-20>

<sup>45</sup> The Digital Criminal Trial of the Court of Cremona(Digit 2.0)

cuprinse în proiectul de lege pentru implementarea *Codului de justiție al administrației digitale*.<sup>46</sup>

Proiectul se bazează pe soluțiile Adobe Acrobat Connect Pro pentru conferințe web și colaborare de la distanță, Adobe LiveCycle Content Services ES pentru implementarea arhivei digitale de documente, Adobe LiveCycle Rights Management ES pentru distribuirea în siguranță a documentelor, Adobe Acrobat pentru crearea de fișiere electronice ISO PDF și pentru partajarea aplicațiilor și colaborarea prin web.

De asemenea, acest proiect a fost extins în multe instanțe din Italia, cu coordonarea Ministerului Justiției și sprijinul Ministerului Inovației (CNIPA<sup>47</sup> - Autoritatea pentru Inovare în Administrația Publică).

Proiectul reduce timpul, costurile și crește calitatea cooperării judiciare. Sistemul de procesare video a fost dezvoltat folosind tehnologia Adobe. Conferințele web și funcțiile de partajare ale sistemului reunesc în siguranță părțile aflate la distanță. Cerințele hardware sunt minime, având nevoie doar de un computer cu acces la internet în bandă largă și echipat cu o cameră web și un microfon.

Capacitatea de a organiza un proces cu participarea virtuală a tuturor părților îmbunătățește foarte mult percepția cetățenilor asupra sistemului de justiție și permite cooperarea între autoritățile judecătorești din state membre UE respectiv perfecționarea activității judecătorilor delegați italieni (ex: interogarea martorilor) în timp real și transmiterea dosarelor (folosind semnătura electronică calificată - QES- și e-mailul certificat).

Sistemul electronic de judecată bazat pe conferințe web este utilizat într-o sală de judecată la Curtea din Cremona<sup>48</sup>, care a fost echipată cu stații de lucru conectate la Internet prin cabluri optice. Fiecare participant la un proces poate fi prezent fizic sau poate fi în biroul său, acasă sau chiar în închisoare și să comunice cu ceilalți prin intermediul unuia dintre stațiile de lucru.

Procesul penal bazat pe conferința web are loc după cum urmează: se creează o cameră virtuală și se trimit e-mailuri pentru a invita participanții. Participanții accesează o adresă URL specificată pentru a intra în camera virtuală.

Un judecător va începe apoi procesul, permițând transmiterea de sunet și video. În sala virtuală, grefierul mapează o componentă a desktopului fiecărui participant la proces, astfel încât participanții să poată interacționa între ei în conformitate cu politicile atribuite

<sup>46</sup><https://joinup.ec.europa.eu/collection/justice-law-and-security/news/it-digitisation-justice-p>

<sup>47</sup> <https://www.agid.gov.it/it/piattaforme/soggetti-accreditati/cnipa>

<sup>48</sup><https://joinup.ec.europa.eu/collection/justice-law-and-security/document/digit-20-digital-criminal-trial-court-cremona-digit-20>

rolurilor lor. În camera virtuală este posibil transmiterea de documente semnate electronic. În aceeași sesiune web, este posibil să se deschidă diferite camere virtuale, în care părțile pot discuta, cu permisiunea președintelui, într-o conversație privată (de exemplu, avocatul și clientul său, procurorul și avocatul etc.). De asemenea, este posibilă înregistrarea întregului proces on-line și adăugarea acestuia la dosarul digital al cauzei.

**Proiectul Digit 2.0** se adresează utilizatorilor interni și externi, care au simțit necesitatea unui serviciu eficient de generare, gestionare și livrare a dosarului digital în cauzele penale. Proiectul analizează pozițiile întregului lanț de utilizatori și părți interesate, de la grefier, judecător, procuror, avocat.

Fiecare persoană din acest lanț trebuie să resimtă un efect benefic pentru el însuși pentru a începe să lucreze cu noul dosar digital. De exemplu, avocații pot ajunge la același nivel de cunoștințe cu al procurorului cu privire la cazul specific utilizând dosarul digital într-un timp foarte scurt. Grefierii care lucrează la cazuri pot aduce rapid și revizui documentele pe computerele lor. În același timp, judecătorii, procurorii și avocații care doresc copii ale fișierelor digitale au ocazia să fie la curent cu procedurile, oricând și din orice loc, folosind computerele lor. Aceștia pot efectua căutări pe seturi de documente, extrage părți din documente pentru a le insera în analizele de caz și pot partaja informații cu ușurință.

În timpul creării seturilor de documente digitale, marcajele sunt inserate în fișierele Adobe PDF pentru a permite cititorilor să navigheze mai ușor în documentele digitale. Materialele finalizate sunt scanate (OCR) și apoi plasate într-un director corespunzător din arhiva de dosare interne ale instanței. O copie a documentului original (o copie exactă în fiecare detaliu, inclusiv ștampile și semnături) este disponibilă în orice moment cu opțiunea de tipărire.

Dosarele digitale sunt actualizate, în timp ce fiecare dosar PDF poate fi securizat, atât în timpul investigațiilor preliminare, cât și în timpul predării către avocat. O parte importantă a sistemului DIGIT este utilizarea soluției Adobe LiveCycle Rights Management pentru a genera documente cu securitate încorporată și pentru a oferi instanței un control mai mare asupra distribuției documentelor. Un număr mare de dosare penale în format PDF pot fi gestionate de Adobe LiveCycle, soluție implementată pentru a automatiza transferul și procesarea documentelor între toate părțile care lucrează la un caz.

La finalul unei audieri preliminare, setul de documente final este salvat în sistemul digital și pus la dispoziție pentru utilizări ulterioare, inclusiv contestații, arhivare și comunicare sentințe.

Din februarie 2005, Curtea din Cremona a început, de asemenea, să publice sentințe în format PDF (cele referitoare la folderile digitale) fiind semnate digital de către judecător și grefier. Prin implementarea unor soluții tehnologice noi, instanța din Cremona a reușit să

inoveze organizarea judiciară și să optimizeze activitatea tuturor părților implicate în procese, asigurând un serviciu mai bun cetățenilor.

Un alt proiect digital<sup>49</sup> important a fost dezvoltat în domeniul **soluționării alternative a litigiilor în materie civilă**, în special **medierea**<sup>50</sup>, astfel cum este prevăzut în **Decretul lege nr.28 din 4 martie 2010**<sup>51</sup> și în mai multe directive UE, cum ar fi Directiva 2008/52/ CE precum și în *Agenda digitală europeană*<sup>52</sup>.

**Proiectul eJRM**<sup>53</sup> își propune să creeze, să implementeze și să experimenteze noi moduri complet virtuale pentru a gestiona relațiile dintre cetățean și sistemul de justiție. În special, eJRM propune realizarea unei platforme TIC dedicate domeniului judiciar ca element care să permită realizarea următoarelor inovații: **Proces on-line**: gestionare completă online a activităților legate de dezvoltarea unor categorii de litigii judiciare; **Rezolvarea alternativă a litigiilor online**: capacitatea unui cetățean de a clasifica (descoperirea cazului), formaliza (definiția cazului) și rezoluțiile (soluționarea cazului) unui caz prin utilizarea rețelei și moduri alternative, cum ar fi utilizarea medierii.

În locul unui schimb fizic de documente, *proiectul eJRM* propune interacțiunea verbală, întâlnirile comune sub formă de relații între diferiți oameni susținute de instrumente software (eFolder, cameră virtuală, automatizare documente, eLearning) concepute și implementate pentru a fi sigure, integrabile cu aplicațiile vechi existente, capabile să susțină și să simplifice soluționarea cererilor depuse de petenți demonstrând transportabilitatea și fezabilitatea fluxurilor de lucru tipice unor activități juridice într-un mediu virtual.

Utilizatorii vizați sunt: cetățeni, avocați, profesioniști în mediere, camere de comerț, asociații de avocați. Soluția este implementată printr-un cadru TIC de diferite servicii care să permită implementarea unui litigiu civil virtual. Ministerul Justiției joacă un rol fundamental în mediere fără a avea activități de mediere. Permite atât organizațiilor publice / private, cât și profesioniștilor să desfășoare activități de mediere iar cetățeanul trebuie să fie susținut și să beneficieze de posibilitățile oferite de tehnologiile TIC pentru implementarea medierii virtuale.

<sup>49</sup> <https://joinup.ec.europa.eu/collection/justice-law-and-security/document/pon0110286-electronic-justice-relationships-management-ejrm>

<sup>50</sup> [www.ponrec.it](http://www.ponrec.it)

<sup>51</sup> <https://www.altalex.com/documents/codici-altalex/2013/11/04/mediazione-civile-il-testo-aggiornato-del-d-lgs-28-2010>

<sup>52</sup> <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/ro/sheet/64/digital-agenda-for-europe>

<sup>53</sup> The project PON01\_01286 eJRM is financed by PON Research program ([www.ponrec.it](http://www.ponrec.it)) in Italy and its main target is alternative dispute resolution and civil mediation, with the objective to support both professional and citizens in their activities when involved in a civil litigation.

## SPANIA

Ministerul Justiției din Spania<sup>54</sup> a promovat un program ambițios de reformă cuprinzătoare a justiției folosind tehnologia IT<sup>55</sup>. Liniile strategice promovate sunt realizarea unei justiții digitale care să permită gestionarea electronică a dosarelor; intensificarea comunicărilor procedurale electronice; favorizarea mobilității; actualizarea arhitecturii tehnologice pentru a oferi sprijin activității de judecată și a garanta evoluția sa viitoare cu nivelurile adecvate de securitate; stabilirea unor metodologii de lucru pentru a facilita adaptarea personalului la noile funcționalități.

Aceste acțiuni sunt reglementate și susținute de legislația care stabilește obligații și calendare stricte pentru operatorii juridici și administrațiile responsabile cu furnizarea resurselor necesare (**Legea nr.18/2011 care reglementează utilizarea IT în administrația justiției**<sup>56</sup>, **Legea 42/2015**<sup>57</sup> de modificare a Legii 1/2000 și a **Decretului regal 1065/2015**<sup>58</sup> privind comunicațiile electronice în administrația Justiției în domeniul teritorial al Ministerului Justiției și care reglementează sistemul **LexNET**.

*Digitalizarea justiției* asigură gestionarea electronică a procedurilor judiciare de către organele judiciare și judecători, precum și implementarea de noi metodologii de lucru care îmbunătățesc eficiența procesului.

Arhitectura soluției digitale este compusă dintr-un set de module care, datorită interoperabilității cu sistemul de management procedural, permite prelucrarea electronică a datelor și a documentelor judiciare electronice către organele judiciare și judecători. Comunicările (procese, brief-uri, notificări și înregistrări administrative) și semnarea, vizualizarea și consultarea documentelor sunt în întregime digitale, astfel încât procesul să fie doar în format electronic și să se ofere garanții mai mari tuturor actelor juridice.

Modulele care integrează justiția digitală sunt:

**LexNET**<sup>59</sup>: un sistem de comunicații electronice care permite, atât prezentarea deciziilor și documentelor judecătorului de către procurori și alți operatori legali, care colaborează cu ministerul justiției, cât și trimiterea actelor de comunicare de către organele judiciare.

**Sistem electronic de încărcare a fișierelor administrative**: permite transferul de documente și fișiere administrative de către administrațiile publice către organele judiciare.

<sup>54</sup> <https://www.mjusticia.gob.es/cs/Satellite/Portal/es/inicio>

<sup>55</sup> <https://joinup.ec.europa.eu/solution/digital-justice/about>

<sup>56</sup> <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2011-11605>

<sup>57</sup> <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2015-10727>

<sup>58</sup> <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2015-12999>

<sup>59</sup> <https://lexnetjusticia.gob.es/>

**Titularul semnăturii electronice:** oferă funcționalitatea semnăturii electronice cerută de diferite proceduri legale.

**Vizualizator de fișiere judiciare electronice Horus:** Permite consultarea informațiilor din dosarele judiciare electronice.

**Wasmin:** Platforma de servicii care permite comunicațiile cu sisteme externe, relocările electronice ale procedurilor judiciare între organele judiciare sau descărcarea fișierelor administrative.

**Minerva:** Sistem de management procedural care susține prelucrarea electronică a informațiilor referitoare la procedurile judiciare în fața organelor judiciare.

**Fortuny:** Sistem de gestionare care susține prelucrarea electronică a informațiilor referitoare la proceduri în cadrul Parchetului.

Colaborarea existentă între Ministerul Justiției și Comunitatea Autonomă din La Rioja s-a bazat pe dorința comună de a construi un sistem de justiție omogen și sub premisa împărțirii resurselor. O astfel de colaborare existentă între Ministerul Justiției și Comunitatea Autonomă din La Rioja a fost oficializată pentru a asigura compatibilitatea și integrarea sistemelor și aplicațiilor ministerului Justiției și a Parchetelor. Toate acestea contribuie la realizarea unui sistem de justiție modern, eficient, accesibil în orice moment și loc, cu proceduri rapide, care garantează dreptul cetățenilor la un serviciu public de înaltă calitate.

De asemenea, un exemplu similar de dezvoltare a unei justiții digitale a fost promovat de către Comunitatea Autonomă din Navarra<sup>60</sup> și a fost prezentat Ministerului de Justiție în anul 2012. Acest sistem constă în managementul dosarelor în format electronic pentru o mai bună administrare a cauzelor aflate pe rolul instanțelor din această regiune. Potrivit guvernului regional, instanțele din Navarra și Cantabria au început treptat să utilizeze sistemul digital încă din anul 2009. Acestea îl folosesc pentru a gestiona peste 138 000 de documente judiciare și peste 1,5 milioane de anexe pe an. De asemenea, acesta este utilizat de 49 de instanțe și de un total de 650 de utilizatori autorizați, inclusiv judecători, magistrați și procurori.

Această digitalizare a contribuit la obținerea de economii de până la 350 000 euro anual pentru hârtie, plicuri, copii și livrare securizată. De asemenea, se economisesc aproximativ 38 000 de ore pe an, sporind productivitatea funcționarilor și reducând în continuare costurile.

<sup>60</sup> <https://joinup.ec.europa.eu/collection/justice-law-and-security/news/es-navarra-region-shares-its>

## Concluzii

*Digitalizarea justiției* reprezintă un subiect care trebuie să se afle sub lupa atenției publice, indiferent de existența pandemiei COVID-19.<sup>61</sup>

Considerăm că digitalizarea proceselor reprezintă o necesitate și un demers normal în evoluția sistemului de justiție. Este lăudabilă inițiativa de introducere a posibilității desfășurării ședințelor de judecată prin videoconferință. Susținem demersurile instanțelor în această direcție, demersuri care trebuie să aibă în vedere desfășurarea procesului în condiții tehnice optime și în același timp respectarea drepturilor persoanelor participante la procedurile judiciare.<sup>62</sup>

Cu toate acestea, având în vedere pionieratul digitalizării actului de justiție, cei care susțin digitalizarea accelerată a procesului penal trebuie să acorde o atenție sporită respectării dreptului la apărare și dreptului la un proces echitabil, indiferent de modalitatea și circumstanțele desfășurării procedurilor judiciare.

În prezent, suntem martori la nașterea justiției telematice<sup>63</sup>, iar mâine vom putea fi martori la nașterea justiției informatice, care va utiliza inteligența artificială în actul de justiție. Este rolul legiuitorului să reglementeze noile reguli și norme care trebuie bine definite și va fi rolul magistraților și al corpului avocaților să participe proactiv la acest proces.

<sup>61</sup> <https://dezbateri.juridice.ro/13304/digitalizarea-procesului-penal-avantaje-riscuri-si-pericole>

<sup>62</sup> <https://www.juridice.ro/680005/covid-19-digitalizarea-procesului-penal-si-dreptul-la-un-proces-echitabil.html>

<sup>63</sup> <https://www.juridice.ro/681555/nasterea-justitiei-telematice-argumente-pro-si-contra-de-lege-ferenda.html>

## BIBLIOGRAFIE

### Resurse Internet;

<https://joinup.ec.europa.eu/collection/justice-law-and-security?page=6>

<https://joinup.ec.europa.eu/collection/justice-law-and-security/news/malta-unveil-web-service-f>

<https://digitalmalta.org.mt/en/Pages/Home.aspx>

<https://joinup.ec.europa.eu/collection/open-source-observatory-osor/news/spains-navarra-region-shares>

<https://www.aragon.es/-/avantius-aragon>

<https://gobiernoabierto.navarra.es/es/open-data>

<https://dejure.org/gesetze/ZPO/299a.html>

<https://www.notariosyregistradores.com/doctrina/resumenes/2011-justicia-electronica.htm>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=LEGISSUM:jl0007>

<https://www.notariosyregistradores.com/doctrina/resumenes/servicios-publicos-electronicos.htm>

<https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=6bd4537c-e34a-44f8-91f2-86f0564e5428>

[https://www.icjce.es/adjuntos/Resumen\\_Real\\_Decreto.pdf](https://www.icjce.es/adjuntos/Resumen_Real_Decreto.pdf)

<https://www.abogacia.es/servicios/abogados/lexnet-justicia/>

<https://www.mjusticia.gob.es/cs/Satellite/Portal/es/justicia-digital>

[https://www.giustizia.it/giustizia/it/mg\\_1\\_8\\_1.page?contentId=SDC1204937&previousPage=mg\\_14\\_7](https://www.giustizia.it/giustizia/it/mg_1_8_1.page?contentId=SDC1204937&previousPage=mg_14_7)

[https://www.giustizia.it/giustizia/it/contentview.page?contentId=ART622171&previousPage=mg\\_14\\_7](https://www.giustizia.it/giustizia/it/contentview.page?contentId=ART622171&previousPage=mg_14_7)